

Belgische Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1992-1993 (*)

29 JANUARI 1993

WETSVOORSTEL

**houdende wijziging van de Nieuwe
gemeentewet, wat de aanduiding van
burgemeesters en schepenen betreft**

**(Ingediend door de heren Leo Peeters en
Vande Lanotte)**

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De benoeming van burgemeesters en de verkiezingen van schepenen hebben de laatste jaren enige beroering en ook juridische discussies teweeg gebracht. Het is de bedoeling voor beide duidelijker regels vast te stellen die tegemoet komen aan een algemeen aanvaarde afkeuring van de overloperij, maar bovendien de nieuwe toestand zo duidelijk als mogelijk omschrijven.

Wat de benoeming van de burgemeesters betreft worden twee wijzigingen aangebracht: de voordracht van de burgemeester door de gemeenteraadsleden wordt als een principe aangenomen. In de praktijk is dit nu reeds zo. De praktijk wordt nu wettelijk bevestigd. Wel worden uitwijkingen voorzien, die ook nu reeds in de praktijk worden toegepast. Bovendien wordt expliciet een meerderheidsvereiste voorzien.

De tweede wijziging betreft de sanctie bij dubbele ondertekening. Als een gemeenteraadslid, zonder daartoe door de Koning uitgenodigd te zijn, twee voordrachten ondertekent kan hij tot aan de volgen-

(*) Tweede zitting van de 48e zittingsperiode.

Chambre des Représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1992-1993 (*)

29 JANVIER 1993

PROPOSITION DE LOI

**modifiant, en ce qui concerne
la désignation des bourgmestres et
échevins, la nouvelle loi communale**

**(Déposée par MM. Leo Peeters et
Vande Lanotte)**

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La nomination des bourgmestres et l'élection des échevins ont suscité, ces dernières années, quelque émoi ainsi que des querelles juridiques. La présente proposition de loi vise à établir, pour ces deux matières, des règles plus claires qui tiennent compte de la réprobation générale des transfuges tout en décrivant la nouvelle situation de la manière la plus précise possible.

En ce qui concerne la nomination des bourgmestres, deux modifications sont apportées à la loi. La présente proposition consacre le principe de la présentation des bourgmestres par les conseillers communaux, ce qui est déjà le cas dans la pratique, une pratique que nous souhaitons consacrer dans la loi. Nous avons toutefois prévu des exceptions, qui sont aussi déjà appliquées dans les faits. Une condition de majorité est en outre prévue explicitement.

La deuxième modification concerne la sanction en cas de double signature. Si un conseiller communal signe, sans y avoir été invité par le Roi, deux actes de présentation, il ne pourra plus être nommé au poste

(*) Deuxième session de la 48e législature.

de gemeenteraadsverkiezingen niet meer tot burgemeester of voorzitter van het OCMW worden benoemd of tot schepenen verkozen worden.

Wat de verkiezing van de schepenen betreft stellen zich grotere problemen. Zoals bekend heeft de Raad van State uiteenlopende interpretaties aan de bestaande wetgeving gegeven. Terwijl een Franstalige kamer een mondelinge voordracht mogelijk achtte wanneer een schriftelijk voorgedragen kandidaat werd weggestemd, oordeelde de Nederlandstalige kamer dat dit enkel kon voor zover aan dezelfde voorwaarden als bij een schriftelijke voordracht werd voldaan. De toestand in met name de gemeente Wingene geeft aan tot welke moeilijkheden deze tweede interpretatie aanleiding geeft.

In het voorgestelde systeem wordt een veel groter belang gehecht aan de voordracht zelf. Als er niet meer ontvankelijke voordrachten zijn dan er vacatures openstaan, moet er niet meer gestemd worden. Dit houdt uiteraard ook in dat enkel die voordrachten ontvankelijk zijn die door een meerderheid in de gemeenteraad ondertekend zijn. Enkel als er onvoldoende zijn komt er een stemming aan te pas en zijn er mondelinge voordrachten mogelijk. In dat laatste geval gelden de voorwaarden niet die voor de gewone schriftelijke voordracht gelden. Op die manier is de overloperij niet helemaal uitgesloten, maar wel sterk beperkt, zonder de werkbaarheid van een gemeente definitief aan te tasten.

Tegen een dergelijke constructie kan ook opgeworpen worden (de Raad van State deed dit naar aanleiding van een voorstel van toenmalig volksvertegenwoordiger Coppieters) dat de gemeenteraadsleden pas echt gemeenteraadslid worden bij hun eedaflegging. Daarom wordt voorzien dat een voordracht vervalt als door het niet effectief invullen van het mandaat door één van de ondertekenaars, de gestelde voorwaarde (dubbele meerderheid) niet meer wordt bereikt.

Ten slotte geldt dezelfde bepaling en sanctie voor het dubbel tekenen. Meer dan één voordracht ondertekenen voor hetzelfde schepenenambt houdt in dat de betrokkene geen burgemeester, OCMW-voorzitter of schepenen meer kan worden gedurende de volgende legislatuur.

L. PEETERS
J. VANDE LANOTTE

de bourgmestre ou de président du CPAS ni être élu échevin avant les prochaines élections communales.

L'élection des échevins pose, quant à elle, des problèmes plus graves encore. Ainsi, le Conseil d'Etat a donné des interprétations divergentes de la législation existante. Une chambre française a estimé qu'un candidat peut être présenté de vive voix si le candidat présenté par écrit n'obtient pas la majorité des voix, alors que pour la chambre néerlandophone, cette procédure ne peut être appliquée que s'il est satisfait aux mêmes conditions que celles prévues pour une présentation par écrit. La situation dans la commune de Wingene, par exemple, montre à quelles difficultés donne lieu cette deuxième interprétation.

Dans le système proposé, une importance beaucoup plus grande est accordée à la présentation elle-même. Ainsi, il ne faut plus procéder au scrutin, s'il n'y a pas plus d'actes de présentation recevables qu'il y a d'échevins à élire. Cela implique évidemment aussi que pour être recevables, les actes de présentation doivent être signés par une majorité au sein du conseil communal. Ce n'est que si les candidatures présentées par écrit ne suffisent pas qu'il est procédé au scrutin et que des candidats peuvent être présentés de vive voix. Dans ce cas, il ne faut pas remplir les conditions prévues pour les présentations écrites. S'il n'est pas tout à fait écarté, le risque de dissidence est fortement réduit, et ce, sans mettre en péril le bon fonctionnement d'une commune.

On peut également objecter à un tel système (ainsi que le Conseil d'Etat l'a fait dans l'avis qu'il a donné à l'époque sur une proposition du député Coppieters) que les candidats élus au conseil communal n'acquiescent effectivement la qualité de conseiller communal que lors de leur prestation de serment. C'est la raison pour laquelle nous prévoyons qu'une présentation devient caduque si la condition requise (double majorité) n'est plus remplie du fait qu'un candidat renonce à son mandat.

Enfin, la même disposition assortie de la même sanction s'applique aux cas de double signature. Qui-conque aura signé plus d'un acte de présentation ne pourra plus être bourgmestre, président de CPAS ni échevin au cours de la législature suivante.

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Artikel 13, eerste lid, van de Nieuwe gemeentewet wordt vervangen door de volgende bepaling :

« De burgemeester wordt door de Koning benoemd uit de verkozenen van de gemeenteraad en op voordracht van een meerderheid van hen.

Hiertoe dient een gedagtekende akte van voordracht te worden neergelegd in de handen van de gouverneur van de provincie. Om ontvankelijk te zijn, moet zij ondertekend zijn ten minste door een meerderheid van hen die op dezelfde lijst werden verkozen als de kandidaat-burgemeester. Ingeval de lijst waarop de kandidaat-burgemeester voorkomt slechts twee verkozenen telt, volstaat, voor de naleving van wat voorafgaat, de handtekening van één onder hen. Om ontvankelijk te zijn moet de voordracht ook ondertekend zijn door een meerderheid van de verkozen gemeenteraadsleden.

Niemand mag meer dan één akte van voordracht ondertekenen, behoudens wanneer de Koning om een nieuwe voordracht verzoekt. Bij overtreding van deze bepaling kan diegene die twee verschillende voordrachten ondertekent niet meer tot burgemeester of voorzitter van het OCMW benoemd of tot schepen verkozen worden tot aan de eerstvolgende gemeenteraadsverkiezingen.

Bij ontstentenis van een voordracht of zo Hij dat in het algemeen belang noodzakelijk acht, kan de Koning om een nieuwe voordracht verzoeken of tot de benoeming overgaan zonder voordracht door de gemeenteraadsleden ».

Art. 2

In artikel 15, § 1, van dezelfde wet wordt tussen de vierde en de vijfde zin de volgende tekst ingevoegd :

« Om ontvankelijk te zijn moet de voordracht ook ondertekend zijn door een meerderheid van de verkozen gemeenteraadsleden ».

Art. 3

In artikel 15, § 1, van dezelfde wet wordt tussen het eerste en het tweede lid het volgende lid ingevoegd :

« Voor de mondelinge voordrachten gelden de voorwaarden zoals hierboven weergegeven niet.

Wanneer het aantal ontvankelijke voordrachten niet hoger is dan het aantal vacatures, worden de voorgedragen schepenen van rechtswege, na de installatie van de gemeenteraadsleden, tot schepen uitgeroepen. De ontvankelijkheid van een voordracht vervalt indien één of meer ondertekenaars op

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

L'article 13, premier alinéa, de la nouvelle loi communale est remplacé par la disposition suivante :

« Le bourgmestre est nommé par le Roi parmi les élus au conseil communal et sur présentation d'une majorité d'entre eux.

Un acte de présentation daté doit être déposé, à cet effet, entre les mains du gouverneur de la province. Pour être recevable, cet acte doit être signé au moins par une majorité des élus de la liste du candidat bourgmestre présenté. Si la liste sur laquelle figure le candidat bourgmestre ne compte que deux élus, la signature d'un seul d'entre eux suffit pour que la disposition qui précède soit respectée. Pour être recevable, l'acte de présentation doit également être signé par une majorité des conseillers communaux élus.

Nul ne peut signer plus d'un acte de présentation sauf si le Roi requiert une nouvelle présentation. En cas d'infraction à la présente disposition, quiconque aura signé deux actes de présentation différents ne pourra plus être nommé bourgmestre ou président du CPAS ou élu échevin jusqu'aux prochaines élections communales.

En l'absence de présentation ou s'il le juge nécessaire dans l'intérêt général, le Roi peut requérir une nouvelle présentation ou procéder à la nomination sans présentation par les conseillers communaux ».

Art. 2

A l'article 15, § 1er, de la même loi, le texte suivant est inséré entre la quatrième et la cinquième phrase :

« Pour être recevables, les actes de présentation doivent également être signés par une majorité des conseillers communaux élus ».

Art. 3

A l'article 15, § 1er, de la même loi, l'alinéa suivant est inséré entre le premier et le deuxième alinéa :

« Les conditions énoncées ci-dessus ne s'appliquent pas aux présentations faites de vive voix.

Si le nombre d'actes de présentation recevables n'est pas supérieur au nombre de vacances, les candidats présentés sont proclamés d'office échevins après l'installation des conseillers communaux. Un acte de présentation cesse d'être recevable si un ou plusieurs signataires ne sont pas installés en qualité de con-

de installatievergadering van de gemeenteraad niet als effectief gemeenteraadslid wordt geïnstalleerd en wanneer daardoor aan de gestelde meerderheidsvoorwaarden voor een ontvankelijke voordracht niet meer is voldaan. Niemand mag meer dan één akte van voordracht ondertekenen voor hetzelfde schepenambt. Bij overtreding van deze bepaling kan diegene die twee verschillende voordrachten ondertekent niet meer tot burgemeester of OCMW-voorzitter benoemd of tot schepen verkozen worden tot aan de eerstvolgende gemeenteraadsverkiezingen. Om de ontvankelijkheid van de voordrachtakten te onderzoeken wordt de handtekening van diegene die een tweede voordracht ondertekent bij deze tweede voordracht niet meegerekend ».

27 november 1992.

L. PEETERS
J. VANDE LANOTTE

seiller communal effectif lors de la séance d'installation du conseil communal et si, de ce fait, il n'est plus satisfait aux conditions de majorité requises pour que l'acte de présentation soit recevable. Nul ne peut signer plus d'un acte de présentation pour un même mandat d'échevin. En cas de violation de cette disposition, celui qui aura signé deux actes de présentation différents ne pourra plus être nommé bourgmestre, président de CPAS ni échevin jusqu'aux prochaines élections communales. Lors du contrôle de la recevabilité des actes de présentation, la signature de ceux qui auront signé un deuxième acte ne sera pas prise en compte pour ce dernier ».

27 novembre 1992.